

Kleine beetjes

Het gaat niet zo, dat je ineens de geest zult geven,
bij élk verdriet verlies je kleine beetjes leven,
er komt van lieverlee een leegte in de lijven,
met net te weinig fut om langer hier te blijven,
en alle pijn en alle tranen die je schreit,
ze zijn een duit in 't zakje van de eeuwigheid.

Toon Hermans (*Groot Versjesboek*, Elsevier, 1983)

(cc) 2023, Olax, De Bozige Bui
Redactie: Marieke Smits en Rutger van Halm
ISBN: 9789464803464
olax.nl

Olax

***Een mantra die ik zelf
niet heb bedacht***

Een sonnettenkransenkrans

Een treurnis in jambische pentameter

Over deze bundel

Een sonnet is een gedicht van veertien regels.

Een sonnettenkrans is een serie van veertien sonnetten, waarvan iedere laatste regel de eerste regel van het volgende sonnet vormt, en waarvan alle eerste regels bij elkaar een vijftiende sonnet vormen: het meestersonnet.

Een sonnettenkransenkrans is een krans van veertien sonnettenkransen. Honderdzesennegentig sonnetten, veertien meestersonnetten, en één grootmeestersonnet. De eerste Nederlandstalige sonnettenkransenkrans verscheen in 2016 onder de naam *Een kruisweg van alledaags leed* (Bas Jongenelen en Martijn Neggers, uitgeverij Geroosterde hond). Twee jaar later liet ik mij door dat herculische meesterwerk inspireren, en nam ik de vorm over: tweehonderdelf sonnetten, gebundeld in één handzaam boekje. Dat is inmiddels in een herziene versie uitgebracht met de naam *De argumenten liegen er niet om*. Maar daar liet ik het niet bij: sindsdien bracht ik sonnettenkransenkrans na sonnettenkransenkrans uit.

De bundel die u nu in handen heeft is dan ook het achtste deel van een sonnettenkransenkransenkrans: zevenentwintighonderdvierenveertig sonnetten, honderdzesennegentig meestersonnetten, veertien grootmeestersonnetten, en één oppergrootmeestersonnet. Uiteindelijk zal het gehele werk uit veertien delen bestaan.

De stijl is voor de hele reeks vastgelegd: jambische pentameters, drie gekruiste kwatrijnen en een gepaard distichon, en enkel mannelijk rijm.

Mij is wel eens gevraagd of het nou niet moeilijk is, zo veel sonnetten schrijven. Of ik nou nooit eens een keer uitgeïnspireerd raak. Ik geef dan altijd als antwoord dat het moeilijkste aan een gedicht de eerste en de laatste regel schrijven is. De rest is opvulling. Ik vergelijk het graag met het oplossen van een legpuzzel, waarbij je eerst de randen maakt, en dan is de rest een peulenschil. Ik heb, door de aard van het beestje, in de hele sonnettenkransenkransenkrans maar één keer een eerste en laatste regel hoeven schrijven; de rest is een kwestie van het verbinden van eerste aan laatste regels. Toch loop ik wel soms weken, maanden te piekeren over een goed onderwerp, waarover ik ook echt tweehonderdelf keer twaalf regels weet te schrijven (de eerste twee schrijven zichzelf steeds, tenslotte).

Een eerdere versie van dit boek zou over emoties gaan. Maar het probleem met emoties is dat het er óf maar vier (of vijf) zijn, de basisemoties, óf dat alle gevoelens meegeteld worden en het er honderden zijn. Ik kon dat niet handig indelen in veertien hoofdstukken. In een spontane brainstormsessie met mijn behandelaar kwam toen het idee op om over één emotie, en de daarbij horende gevoelens, te schrijven. De keuze viel al snel op verdriet, en dat heeft geleid tot het boek dat u nu in handen heeft.

8.1 Een mantra die ik zelf niet heb bedacht

8.1.1.

Een mantra die ik zelf niet heb bedacht:
Toen was geluk nog heel gewoon. Maar nu
Wekt alles wat ik zie een jammerklacht
Op. Heel de maatschappij is lijdzaam cru
Voorheen was alles beter. In mijn jeugd
Waar kinderen nog speelden op de straat
Toen zei ik wat ik wou, zover mij heugt
Toen lachte ik de dood in het gelaat
Ik wou dat ik dat kind van vroeger was
De veiligheid van nog niet weten hoe
Verfuckt de wereld is: dat siert je pas
Het heden zit vol dingen en gedoe

Was ik maar weer mijn vroegere persoon
Verledens steken hedens naar de kroon

8.1.2.

Verledens steken hedens naar de kroon
'k Herinner me de zomer van nul-vijf
Toen was ik ook nog heilig en een boon
Geen streepje op mijn kerfstok. Ik stond stijf
Van betere bedoelingen dan ik
Daarna of sedertdien ooit heb gehad
Och was ik maar een enkel ogenblik
Weer achttien. In mijn hele woordenschat
Mist zeer een synoniem voor nostalgie
Dat zich bijzonder richt op hoe het was
Toen het nog écht genieten was. Ik zie
Mezelf weer zitten in de zesde klas

Het is zo anders dan ik had verwacht...
Het leven wordt nooit hedenloos betracht

8.1.3.

Het leven wordt nooit hedenloos betracht
Men leeft maar in het hier en in het nu
En snapt niet dat ik naar verleden smacht
Men heeft slechts aandacht voor 't individu
Was vroeger nog familie en gezin
De hoeksteen van de samenleving, thans
Is alles ik-ik-ik. Zelfs zonder in
De maatschappij te staan, breek ik een lans
Voor net een beetje minder ik; meer wij
Elk collectief, elk groepje, zelfs elk paar...
We vormen samen toch de maatschappij
Als iedereen een beetje voor elkaar...

Het heden is zo eenzaam monotoon
Maar zonder het verleden. Kan gewoon!

8.1.4.

Maar zonder het verleden kan gewoon
Gemis ontstaan naar wat nooit is geweest
Bijvoorbeeld naar een dromerij, ofschoon
Die nog zo echt was voor de dromers geest
Ik droomde van een land, een stad, een lief
Een kind, een huis, een auto en elkaar
Realiteit was van de waarheid dief
En wat ik nu verlang is waarder waar
Dan alles wat de toekomst brengen zal
Ik haat de toekomst, tenzij deze droom
Weer terugkeert. Maar in dit ijskoud heelal
Lijkt tegenslag een zeer frequent symptoom

Misschien wordt het ooit waarheid, op den duur
Verlangen naar verleden is een vuur

8.1.5.

Verlangen naar verleden is een vuur
Gevoed door een gewaarwordingsgeval
Sta ik nostalgisch aan het scheve stuur
Dan doe ik soms een beetje maf of mal
Gedraag ik me niet naar mijn leeftijd, kan
Ik niet geloven dat ik negentien
Jaar ouder ben dan toen die jongeman
Die voor het eerst een echte vrouw mocht zien
Een borst, een venusheuvel, daar voorbij
Waar ik destijds niet eens een woord voor had
Nooit meer zal als die eerste keer voor mij
Iets zo bijzonder zijn. Vet kut is dat

Het is een avontuur, avonturier
Van fonkelende vlammen, fel en fier

8.1.6.

Van fonkelende vlammen, fel en fier
Braadt langzaam, maar zeer zeker, heel mijn huid
Een eeuwigheid plus minstens drie kwartier
Schreeuw ik het hier in deze vuurpoel uit
Had ik maar niet gezondigd, denk ik soms
Maar ik gebruikte ijdel 's Heeres naam
Had ik geweten dat ik om iets stoms
Als dat zou branden...! Mij treft alle blaam
Maar ik zou willen dat het niet zo was
Dat God mij zou vergeven voor mijn fout
Ik reken niet meer op Zijn caritas
Omdat ik voel dat Hij niet van mij houdt

De vlammen zijn de ziekte en de kuur
Waarin ik als een hopeloze tuur

8.1.7.

Waarin ik als een hopeloze tuur
Is de onzichtbaar bodemloze put
Van mijn en jouw verleden. Kil en guur
Waait daar een wind door die mijn zicht verkut
Hoe het nu tussen ons twee is vervuult
De prachtige gedachten waarop wij
Ons leven gebaseerd hadden, en schuilt
Zich vluchtend achter haat van jou voor mij
En angst van mij voor jou. We hadden iets
Het was zo prachtig, machtig schoon geweest
Maar als ik ernaar terugverlang is niets
Echt blijven hangen. Slechts een grommend beest

Ik schuil in hoop, terwijl jij vlucht in bier
Zoek naar vergane glorie en vertier

8.1.8.

Zoek naar vergane glorie en vertier
In het verleden, en je vindt een hoop
Maar lang zo veel niet als wanneer je hier
Blijft pulken aan de eindeloze knoop
Die zich ontwikkelt in je fantasie
Vergane glorie valt, vertier verbleekt
Bij bergen hoop en meren euforie
Je houdt jezelf graag voor de gek en fakiet
Dat dit voor jou bereikbaar is. Ach, schat!
Je kan niet terugverlangen naar wat nooit
Geweest is. Wat een gekkenwerk is dat
Zand dat je in je eigen ogen strooit!

Je hebt er vast een keertje van gehoord:
"Saudade" is het Portugese woord

8.1.9.

"Saudade" is het Portugese woord
Gebruikt voor de aanwezigheid van af-
Verlangen naar een nooit bezichtigd oord
En misgelopen kansen in het graf
Wij moeten het met weemoed doen, ocharm
Misschien een vleugje nostalgie als w'oud
Zijn. Weemoed maakt het hart weerbarstig warm
Van tranen aan de binnenkant, en koud
Van scheurende verlangens tegelijk
De afstand tussen mensen breekt in twee
Wat mooi had kunnen zijn. Het tranenrijk
Van verre dalen draag ik met me mee

De glorie van gemis was niet het plan
Voor wie niet weet wat die niet missen kan

8.1.10.

Voor wie niet weet wat die niet missen kan
Voelt leven in het heden vast heel fijn
Had ik maar net als jij 't geheugen van
Een goudvis, was mijn brein maar net zo klein
Was ik ook maar vergeten wie jij bent
En hoe jouw blik de mijne kruiste. Kon
Ik alles maar vergeten. Maar dement
Ben jij alleen. Je staart naar het plafond
En bent gelukkig dat je daarnaar staart
Omdat je niet kan weten hoe het was
Toen wij tezamen kwamen, op deez' aard'
Als bij en bloem, maar in een plantenkas

Toen was je al geheugenisgestoord
Het was voor aanvang in de kiem gesmoord

8.1.11.

Het was voor aanvang in de kiem gesmoord
Een treffen van twee zielen, nauw verwant
De nood elkaar te treffen kabbelt voort
Maar raakt, komt punt bij paaltje, wal noch kant
De tijd was ons ongunstig, hem en mij
Hij leeft in het verleden; ik niet meer
Ik ben zijn toekomst, samen delen wij
Een lichaam, maar geen zeden, deugd of eer
Hij deed mij kwaad, en ik gaf mijn pardon
En ben hem daarna nooit meer kwijtgeraakt
Ik wou dat ik mezelf ontmoeten kon
Van voor ik al die fouten had gemaakt

Ik denk dat ik hem uit mijn leven ban
Ik ben een onverlosbaar droeve man

8.1.12.

Ik ben een onverlosbaar droeve man
Mijn wederhelft is van mij afgesplitst
Ze haalde heel mijn onderst' uit de kan
Haar zwartheid was het zwartst; haar wit- het witst
We wilden bij elkaar zijn voor altijd
Maar nu ben ik voorgoed naar haar op zoek
Ik ben mijn ogen en mijn oren kwijt
Mijn overhemden en mijn onderbroek
Mijn linkerhanden en mijn rechterbil
Mijn terugblik en mijn hele voortbestaan
Terug in de tijd is al wat ik nog wil
Zodat mijn leven wéér voorbij kan gaan

Ze was alleen maar mooi, en kostbaar klein
Ik voel een onverklaarbaar kille pijn

8.1.13.

Ik voel een onverklaarbaar kille pijn
De pijn is ook nog onverenigbaar
Met het geluk dat ik verbind aan mijn
Herinnering en mijn genavelstaar
Het was in het verleden enkel mooi
Dat is het nu, daadfeitelijk, nog steeds
Ik ben een plofkip in een gouden kooi
Daar is die pijn weer! Ook al heb ik reeds
Het beste van mijn leven gepasseerd
Ben ik het lachendst mens onder de zon
Ik ben door al mijn fouten zeer geleerd
Ik wou dat ik ze nog eens maken kon

De pijn die ik voel voelt, haast stiekem, fijn
Hij kan onmogelijk de mijne zijn

8.1.14.

Hij kan onmogelijk de mijne zijn
Als hij in het verleden van die hoer
Was. Zij had hem alleen maar voor de gein
Maar hij vond haar aantrekkelijk en stoer
En geil, en dat dus allemaal oprecht
Waarschijnlijk is zij waar hij nu van droomt
Het doet me pijn, al voelt het nog zo slecht
Dat onze liefde door haar dwarsgeboomd
Wordt. Hij verlangt naar een verleden, dat
Onmogelijk meer terug te halen is
Want zij is dood, de bitch. En ik ben wat
Haar overnam na de begrafenis

Wie spiegelt aan een ander spiegelt zacht?
Een mantra die ik zelf niet heb bedacht!

8.1.M.

Een mantra die ik zelf niet heb bedacht:
Verledens steken hedens naar de kroon
Het leven wordt nooit hedenloos betracht
Maar zonder het verleden kan gewoon
Verlangen naar verleden is een vuur
Van fonkelende vlammen, fel en fier
Waarin ik als een hopeloze tuur
Zoek naar vergane glorie en vertier
"Saudade" is het Portugese woord
Voor wie niet weet wat die niet missen kan
Het was voor aanvang in de kiem gesmoord
Ik ben een onverlosbaar droeve man

Ik voel een onverklaarbaar kille pijn
Hij kan onmogelijk de mijne zijn

8.2. Hij kan onmogelijk de mijne zijn

8.2.1.

Hij kan onmogelijk de mijne zijn
Vertelt hij me in zoveel woorden meer
Dan nodig is. De molens van mijn brein
Vermalen zielenleed en hartenzeer
Hij is verliefd, verloren en verlost
Van mij, al was dat de bedoeling zijns
Noch mijns. Ik kan nu, koste wat het kost
De zijne nooit meer zijn. 't Is zoiets kleins
Eén ringetje... en alles is voorbij
Hij is verlept, verkankerd en verpest
Hij is van haar, en hij en zij zijn zij
En huilen, húilen is wat mij nog rest

Het leven heeft hem van mij weggegrist
Hij is verloofd, vergeven en vermist